

Коваленко Вікторія Володимирівна
д.е.н., професор кафедри банківської справи
Чіклікчі Марія Олександрівна
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету фінансів і банківської справи
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕОБАНКІВ

Тези присвячено міжнародному досвіду функціонування необанків. Ця тема є особливо важливою, адже для України цифрові банки є новим, але перспективним напрямом розвитку, а вивчення зарубіжного досвіду функціонування та регулювання необанків може стати в нагоді для становлення цієї галузі в Україні.

Ключові слова: *необанк, фінтех, банківська ліцензія, державне регулювання.*

Необанк – фінтех-компанія, яка надає банківські послуги в цифровому форматі без традиційної мережі відділень банку. Він надає свої послуги виключно в Інтернеті, тому його також називають інтернет-банком, віртуальним банком і цифровим банком [1, с.46].

Необанкінг є глобальним явищем, поширеним по всьому світу, проте найбільша кількість цифрових банків зосереджена в Європі. Великобританія є центром необанкінгу. Цьому сприяють ряд причин: лояльне ставлення державного регулятора (FCA), мінімальне оподаткування, доступ до величезної бази інвесторів, величезний ринок персоналу в сфері фінансових технологій, а також, що важливо, – можливість для необанку отримати спеціальну ліцензію і не пропонувати свої послуги на базі класичного банку [2]. У той же час інші глобальні ринки швидко наздоганяють, зокрема Південна Корея та Бразилія, а також США. Китай, який, з огляду на його унікальний розвиток, важко порівняти з іншими, залишається неперевершеним щодо охоплення клієнтами своїх фінансових екосистем [3, с.176]

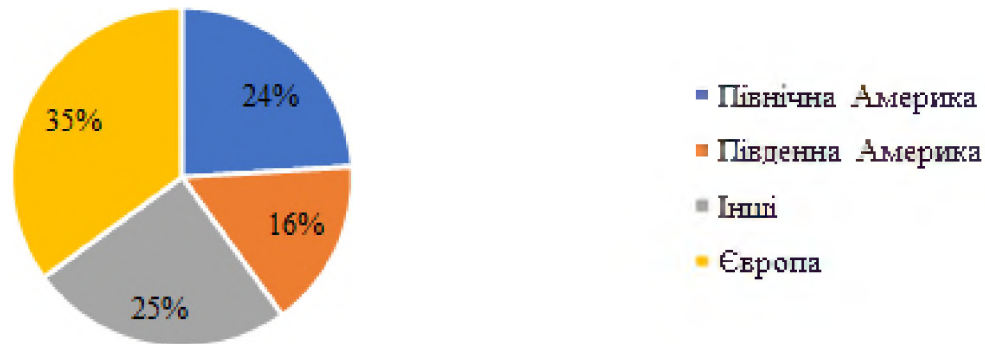

Рис.1. Розподіл чисельності необанків за регіонами станом на 01.01.2021 року

Джерело: складено за даними [3].

Сьогодні найпопулярнішими необанками світу є німецький «N26», британські «Monzo» та «Revolut» (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння найпопулярніших необанків світу

	N26	Monzo	Revolut
Рік заснування	2013	2015	2016
Банківська ліцензія	+	+	+
Вартість обслуговування	Безкоштовно або 4,9 - 16,9 €/міс	Безкоштовно або 6 -18,9 €/міс	Безкоштовно або 3,5-15 €/міс
Комісії за зняття грошей у банкоматах за безкоштовним тарифом	3 безкоштовні в ЄС. Потім – 2 євро комісії з будь-якої суми в євро. Якщо в іншій валюті – комісія 1,7%.	240 €/міс, потім – комісія 3%	безкоштовно 240 €/міс, потім – комісія 2%
Кількість завантажень застосунків	4661428	5050586	10608621
Кількість клієнтів (2023)	8 млн	7,5 млн	35 млн
Оцінка користувачів в Google Play	3,74	4,25	4,8

Джерело: складено за даними [4-6].

За кордоном необанки або самі отримують банківську ліцензію, або оперують на базі одного з існуючих банків. Що стосується правового регулювання, то в європейському просторі основне значення має Директива про надання платіжних послуг (PSD2), яка набула чинності на початку 2016 року. Директива надала гравцям ринку дворічний перехідний період, і вже з початку 2018 року всі фінансові установи повинні надавати фінансові послуги з

урахуванням її вимог. Директива досить прогресивна і веде класичний документарний підхід фінансових сервісів в бік парадигми повністю цифрового взаємодії, в той же час детально прописуючи всі нюанси щодо захисту даних [2].

Таким чином, необанк «N26», стартував як фінансово-технологічний стартап у Німеччині. Спочатку «N26» працював за підтримки та з гарантіями німецького банку WirecardBank, а восени 2016 року він отримав банківську ліцензію від німецького регулятора «BaFin» та погодження від Європейського Центрального Банку [7].

«Monzo» працював у США завдяки партнерству з банком «Sutton Bank». Він хотів отримати повну банківську ліцензію в США, але був змушений відмовитися від цього плану в 2021 році після безрезультатних дворічних переговорів з регуляторними органами [8].

Для здійснення банківської діяльності «Revolut» потрібна банківська ліцензія кожного регіону, де він працює. В даний час Revolut має банківську ліцензію для ЄЗ (Європейської економічної зони), видану Банком Литви. Група компаній Revolut має безліч ліцензій та дозволів по всьому світу, що дає нам право надавати вам фінансові послуги, включаючи ведення рахунків електронних грошей, віртуальні валюти, страхування та багато іншого [9].

Підбиваючи підсумки зазначимо, що цифрові банки стрімко розвиваються по всьому світу, але найбільша їх кількість зосереджена саме в Європі. При цьому слід враховувати, що необанки не завжди представлені самостійною банківською установою, а працюють у співпраці з традиційним прямим банком задля дотримання всіх нормативних вимог.

Список використаних джерел:

1. Винник Т., Пастущин О. Переваги та вигоди мобільного банкінгу. *Соціально-економічні аспекти розвитку економіки : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих учених*, 27-28 квітня 2017 року. Тернопіль : ТНТУ, 2017. С. 46–47. (дата звернення: 16.03.2024)
2. Процак К.В., Ярмола К.М. Сучасні ризики інноваційних технологій. <https://biz.nv.ua/ukr/experts/bank-v-kisheni-2449639.html> (дата звернення: 16.03.2024)
3. Ходакевич С., Понамаренко К., Журавльов О. (2023). Розвиток необанків в Україні та світі. *Modern the development of the economic system*. 2023. № (1). С. 175–184. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-25> (дата звернення 16.03.2024)
4. Офіційний сайт «N26» URL: <https://n26.com/en-eu> (дата звернення: 16.03.2024)
5. Офіційний сайт «Monzo» URL: <https://monzo.com/> (дата звернення: 16.03.2024)
6. Офіційний сайт «Revolut» URL: <https://www.revolut.com/ru-EE/> (дата звернення: 16.03.2024)

7. Житар М. О., Зелінська В. С. Необанкінг: зарубіжний досвід та українська перспектива, *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. Вип. 2. С. 81-95.
8. Інтернет-джерело «Fintechinsider». Британський небанк Monzo залучив \$430 млн. Його оцінка тепер складає \$5 млрд URL: <https://fintechinsider.com.ua/brytanskyj-neobank-monzo-zaluchyv-430-mln-jogo-oczinka-teper-skladaye-5-mlrd/> (дата звернення: 16.03.2024)